

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 28. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštne Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Ogromna manifestacija udanosti in vernosti do kralja v Zagrebu

Včeraj sta nepričakovano prispela v Zagreb na krajše bivanje Nj. Vel. kralj in kraljica — S prekipevajočim navdušenjem je Zagreb ponovno manifestiral svojo udanost in ljubezen do vladarske dvojice — Manifestacije se tudi še danes nadaljujejo

Zagreb, 1. junija. Docela nepričakovano sta včeraj prispela v Zagreb Nj. V. kralj in kraljica in ostaneta nekaj časa v svoji drugi prestolici na največje veselje Zagrebčanov, ki smatrajo kraljevski poset za visoko odlikovanje in za izraz posebne naklonjenosti. To je Zagreb dokazal tudi včeraj, ko je s prekipevajočim navdušenjem pozdravil kraljevsko dvojico.

pride. Vest se je bliskovito razširila po vsem mestu in celo iz okolice so prihajali ljudje, da ob sprejemu kraljevske dvojice manifestirajo svojo udanost in ljubezen do kraljevskega doma.

Na tisoče in tisoče ljudi se je trlo pred kolodvorom, tako da je policija komaj in komaj vzdrževala red. Ko je naposled privozil dvorni vlak, se je tresel zrak od navdušenega vzklikanja. Med sviranjem godbe sta Nj. V. kralj in kraljica izstopila in se pozdravila z navzočimi zastopniki oblasti z banom dr. Perovićem, komandantom armije generalom Matičem in županom dr. Srkušom na čelu. Oficijskih govorov ni bilo.

Ko sta se takoj nato podala Nj. V. kralj in kraljica skozi dvorno čakalnico pred kolodvor, ju je sprejelo gromko vzklikanje množic, ki se je še stopnjevalo, ko sta kralj in kraljica, vidno vzradoščena nad toliko prisrčnostjo, na vse strani odzdravljala. S svojim spremstvom sta nato zasedla pripravljene avtomobile in se med gostim špalirjem in neprestanim vzklikanjem množic odpeljala v kraljevski dvorec. Pred dvorcem se je med tem zbrala zopet mnogo tisočglava množica, ki je vedno znova prirejala ovacije.

Na Markovem trgu se je v tem času pričela svečana služba božja v proslavo Matere božje Kamenitih vrat. Kralj in kraljica sta izstopila in se podala pred oltar ter ostala pri službi božji. Na množice, ki so bile zbrane pri maši, je napravilo to izreden utis. Zagrebčanom in sploh Hrvatom je Marija od Kamenitih vrat posebno sveta, zato jih je navzočnost kralja in kraljice pri tej svečanosti še posebno vzradostila. Množica je spremljala vsako kretnjo visokih gostov, po maši pa je izbruhnil nov val navdušenja, ki je spremljal kraljevski par vse do dvorca.

Popoldne sta Nj. V. kralj in kraljica napravila izlet z avtomobilom v okolico. Sofirala je kraljica sama. Kjerkoli se je pojavil kraljev avtomobil, povsod je narod navdušeno pozdravljal vladarsko dvojico in vedno znova manifestiral svojo udanost do kralja.

Tudi danes se ves dopoldne zbirajo pred kraljevim dvorcem velike množice.

žice. Seljaki, ki prihajajo iz bližnje in daljne okolice, nočejo zamuditi prilike, da vidijo svojega kralja in kraljico ter da mu na priprosto, a prisrčen in iskren način izkažejo svojo udanost in zahvalo. Kakor prvi poset kraljevske dvojice, se je tudi ta drugi obisk v Zagrebu razvil veliko narodno manifestacijo vernosti in udanosti in znova je Zagreb pokazal, kako daleč je od onih, ki bi hoteli prikazati hrvatsko prestolnico kot leglo separatizma.

Granata raztrgala šestnajst dečkov

Deset do šestnajstletni pastirji so našli ročno granato — Granata je eksplodirala in enega dobesedno raztrgala, ostale pa smrtno nevarno ranila

Košice, 1. junija. Na tukajšnjem vojaškem vežbališču se je pripetila včeraj nenavadna nesreča. Pastirji, ki so pasli živino v bližini vežbališča, fantički v starosti 10 do 16 let, so splezali v ograjen prostor, določen za vežbanje z ročnimi granatami. Tu so iztaknili neeksplozirano granato. V svoji otročji nevednosti so začeli po granati razbijati.

Nenadoma je nastala silna detonacija. Granata se je razletela in enega dečka dobesedno raztrgala na kosce, vseh ostalih petnajst pa je bilo tako hudo ranjenih, da najbrže niti eden ne bo ostal pri življenju. Vojaških oblasti ne zadene nobena krivda, ker je bil prostor ograje in dostop na vežbališče v splošnem prepovedan.

Hudo neurje nad Berlinom in okolico

Pet ur trajajoči naliv je povzročil pravo povodenj — Vihar je napravil mnogo škode — Mnogo ljudi je ranjenih

Berlin, 1. junija. Nad Berlinom in okolico je divjalo snoči hudo neurje. Naliv je trajal skoro pet ur ter je bil tako silen, da so se ulice mahoma spremenile v potoke. Pritisk vode je bil tako močan, da so popokale kanalske cevi, na več mestih pa je voda raztrgala tudi ulični tlak. Promet je popolnoma zastal. Avtomobili in avtobusi so obtičali v vodi. Potniki so se le z največjo težavo rešili. Neurje je sprem-

ljal hud vihar, ki je lomil drevje, podiral brzojavne vode, odnašal strehe, rušil dimnike in polomil nešteto izlozbenih oken. Mnogo ljudi je bilo ranjenih. Lesene hišice po predmestjih, kamor so se ljudje zašeli na odhiti, je voda deloma odplavila, deloma pa jih je porušil vihar. Berlin in okolica nudi danes silko pravega opustošenja. Škoda je velika in sega v milijone.

Pavšaliranje banovinske trošarine na pnevmatiko

Razglas banske uprave

Ljubljana, 1. junija. AA. Kr. banka uprava dravske banovine razglasi:

V zmislu § 77 pravilnika o banovinskih davčninah za leto 1931-32 se plačuje banovinska trošarina na pnevmatiko v iznosu Din 25 za 1 kg.

Da se ne bi oviral avtomobilski promet s kontrolo o plačilu te trošarine, dopuščam, da se ta plačuje pavšalno za leto 1931-32 in sicer:

a) za motocikle Din 100, b) za osebne avtomobile Din 500, c) za tovorne avtomobile, avtobuse in prikolpne vozove s 4 kolesi Din 2000, d) za prikolpne vozove z 2 kolesi Din 1000.

Lastniki motornih vozil, ki se nameravajo poslužiti te ugodnosti, naj to prijavijo kraljevski banški upravi najkasneje do 30. junija t. l. ter plačajo odpadajočo pavšalno trošarino do 31. julija 1931.

Lastniki motornih vozil, ki ne plačujejo pavšalne trošarine na pnevmatiko, jo plačujejo po § 77 pravilnika o banovinskih davčninah za leto 1931-32 v znesku Din 25 za 1 kg ter se morajo podvreči vsem kontrolnim določilom, ki jih bomo izdali naknadno.

Ben: dr. Marušič I. z.

Vlomilci, žeparji in kolesarski tatovi na delu

Policija je aretirala več žeparjev in dva tatova koles

Ljubljana, 1. junija. Velesojem je nemara res privabil v Ljubljano razne sumljive elemente, žeparje, vlomilce in tatove. V mestu je bilo zadnje čase zopet izvršenih več tatvin in vlovov, poleg tega so pa na velesojem pridno poslovali žeparji, za katere je bila gneča v paviljonih prava konjunktura.

Včeraj je prijavil trgovec Josip Olup s Starega trga, da je v noči od petka na soboto nekdo vlomil v njegovo trgovino perila »Triglave« na Mišičevi cesti 21. Odnese mu je 3 bale modrega popelina za srajce v vrednosti 2560 Din. Vlomilec je prišel v trgovino skozi vrta na Domobranski cesti, kjer je pri vratih odtrgal ključavnicco, pri pomožnih vratih trgovice je pa odtrgal oboknice, druga pomožna vrata je pa odprl s pomožnimi ključi. Razen popelina ni odnesel ničesar, čeprav je bilo še mnogo drugega blaga nakopičenega. Odsel je po isti poti, po kateri je prišel. Vlom sta opazili v trgovnici zaposlena prikojevalka Franciška Pačnik in šivilja Angela Černe, ki sta prišli zjutraj v trgovino. Policija je uveljavila preiskavo.

Včeraj popoldne je posetil ljubljanski velesojem tudi delavec Ferdinand Sket, zaposlen v tovarni Jugočeška v Kranju. V nekem paviljonu je v gneči nenadoma začutil, da mu je nekdo segel v žep in mu potegnil listnico iz njega. Sket se je urno okrenil, zgrabil tatu in mu vzel listnoco. Žeparju se je pa posrečilo izkoristiti gnečo in pobegniti. Na podlagi opisa ga je kmalu pred velesojem izsledil policijski agent g. Hauptman in ga aretiral. Na policijski so ugotovili, da gre za brezposelnega delavca Gustava Markota. Ta je pri zaslišanju dejal, da je prišel pred dnevi v Ljubljano iskat službo in da je samo zato Sketu posegel v žep, ker je bil brez vsakih sredstev. Policija je Markota in tudi 3 druge Bosance ter Hrvate, ki so bili včeraj zasadeni pri žepnih tatvinah, izročila sodni-

šču. Policija opozarja občinstvo, naj bo na sejmu previdno in naj pazi na denar!

Smolo sta imela dva podjetna kolesarska tata. V soboto popoldne je gostilničar Josip Maček pred svojo gostino pustil kolo, nenadoma je pa opazil, da je nekdo sedel nanj in se hotel odpeljati. Maček je planil iz gostilne in stekel za tatom, ki jo je ubral po Ključavničarski ulici. Ker je bil mož nekoliko vinjen in je vozil v klane, ga je Maček dohitel in vrgel s kolesa. Izročil ga je stražniku. Na policijski so ugotovili, da imajo opravka s starim grešnikom, že večkrat kaznovanim Jernejem Lindičem, doma iz St. Janža na Dolenjskem. V soboto dopoldne je pa skušal neki mladec pred trgovino Medica na Tržaški cesti odpeljati novo kolo kloparskega mojstra Puca iz Marmontove ulice. Mojster je v zadnjem hipu opazil tat, neopaženo je stekel za njim in ga podrl s kolesa. Službojoči stražnik pred vladno palačo je tatu odpeljal na kriminalni urad, kjer so ugotovili, da gre za 25 letnega Franceta Praprotnika, pekoveškega pomočnika brez posla iz Kroke na Gorenjskem. Fant je dejal, da je hotel na Sušak, pa se mu poč ni ljubilo.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Ponedeljek, 1. junija 1931 katoličani: Juvencij, pravoslavni 19. maja, Radvan.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Gledališči: Zaprti.
Kino Matka: Pot k slavi.
Kino Ideal: Krvava arena. (Rudolf Valentino.)

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.815, Berlin 13.445 — 13.475 (13.46), Bruselj 7.886, Budimpešta 9.8921, Carib 1095.3 — 1095.3 (1096.8), Danaj 795.33 — 798.33, London 275.66, Newyork 36.55, Pariz 221.05 — 221.05 — 222.05, Praga 167.52 — 163.32 (167.52), Trst 295.69 — 297.69 (296.69).

Prekinitev diplomatskih odnosov med Vatikanom in Kvirinalom

Oster govor papeža proti fašističnemu režimu — Pogajanja med Vatikanom in Kvirinalom prekinjena — Aretacije katoliških voditeljev — Fašistični listi napovedujejo nova razkritja

Rim, 1. junija. Po včerajšnjih izjavah papeža in iz današnje pisave vatikanskega glasila „Osservatore Romano“ sklepajo v tukajšnjih fašističnih krogih, da je smatrati prekinitev diplomatskih odnosov med Vatikanom in Kvirinalom za izvršeno dejstvo. V fašističnih krogih je opaziti precejšnjo nervoznost, kljub temu, da poudarjajo, da se rimska vlada ne bo udala in da se prav nič ne straši vatikanskih groženj. Hišne preiskave in razpusti društev se nadaljujejo, zabeleženih pa je tudi več aretacij katoliških voditeljev, kar je napetost še poostriilo.

Rim, 1. junija. Po razpustu katoliških organizacij v Italiji se je napetost med rimsko vlado in Vatikanom še povečala. »Osservatore Romano«, glasilo Vatikana, piše danes, da je ta

korak rimske vlade vatikanske kroge zelo presenetil. Več dni po prej so se vršila diplomatska pogajanja, ki pa jih je sedaj razpust katoliških društev s tako rezko disonanco prekinil. Vatikan je bil pripravljen pogajati se z vlado, da bi se vzpostavili znosni odnosi, toda rimska vlada je s svojim postopanjem pokazala, da ji ni do tega. Zato tudi Vatikan nima nobenega razloga, da bi bil obzirnejši in bo storil vse, da zaščiti svoje interese in pravice. To je poudaril včeraj tudi papež ob priliki sprejema gojencev salezijanskega zavoda, ko je dejal,

da mu sicer lahko vzamejo življenje, moč pa ne bo. Nič ga ne more ovirati, da ne bi dvignil svojega glasu in povedal vsemu svetu, kaj počne rimski režim, ki je z brutalno nasilnostjo napadel baš ono, kar je papež najdražje, to je Katoliško akcijo.

Iz te pisave vatikanskega glasila sklepajo, da je Vatikan odločen braniti se do skrajnosti. Fašistični listi so zelo razburjeni nad pisanjem »Osservatore Romano« ter vidijo v tem nadaljno hujšanje proti fašističnemu režimu. »Osservatore Romano« se tudi že vnaprej brani pred temi očitki in navaja novo listo fašističnih nasilstev proti katoliščinom. Tako navaja med drugim, da so fašisti

v Veroni polili škofovsko palačo s petrolejem in jo nato zažgali. Ogenj

pa so k sreči kmalu pogasili, tako da večje škode ni bilo.

Posebno hudi izgredi so bili v Benečiji, kjer so fašisti demolirali celo vrsto društvenih prostorov in pretepli katoliške voditelje.

Predsednik Katoliške akcije objavila v vatikanskem glasilu izjavo, v kateri naglašja, da je bilo s strani Katoliške akcije sodelovanje z režimom prostovoljno in odkritosrčno.

Katoliška akcija ni imela nikakih političnih ciljev in napačno je, predstavljati jo kot maskirano obnovo bivše ljudske stranke, ki da se hoče polastiti oblasti in vreči fašistični režim. Baš nasprotno, Katoliška akcija je hotela v najtesnejši zvezi s fašizmom vzgajati italijansko mladino.

Tudi v bodoče bo Katoliška akcija stala izven vsakega političnega pokreta in bo delovala v najužjem sporazumu s papežem.

Vse te izjave pa fašistov ne morejo prepričati o samo verskem značaju Katoliške akcije in fašistične oblasti energično razpuščajo nadaljna katoliška društva. Tudi na včerajšnjo nedeljo so v pokrajini izvršile oblasti celo vrsto hišnih preiskav.

Presenetilo je dejstvo, da je bilo več pokrajinskih katoliških voditeljev aretiranih. O vzrokih fašističnih listi zaenkrat še molčejo, le namigujejo, da bodo razkritja, ki so jih napravile oblasti pri hišnih preiskavah, presenetila Vati-

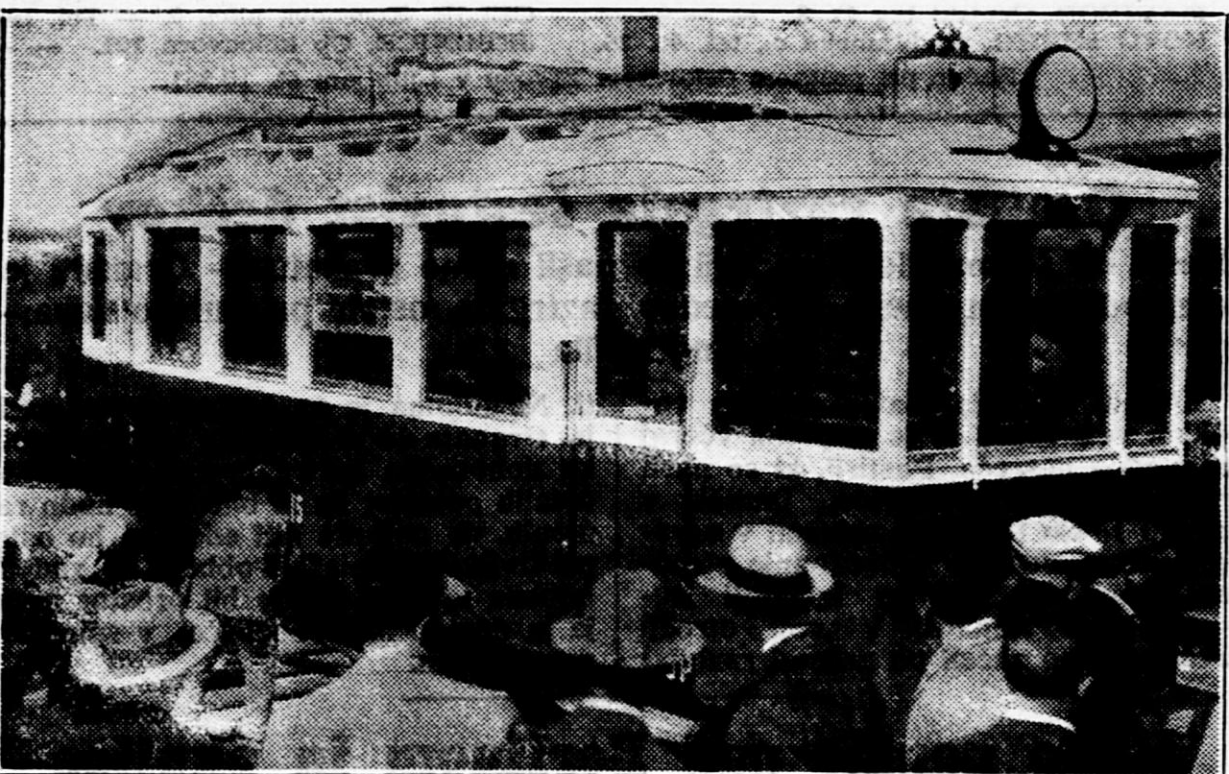
V šiško že vozi tramvaj

Svečana otvoritev nove tramvajske proge — Pomemben govor predsednika SMD dr. Fetiha

Ljubljana, 1. junija.

Včerajšnji dan je bil za razvoj našega mesta v prometnem pogledu velikega pomena. Otvorjen je bil namreč promet na novi prosti električni cestni železnici od glavne postaje do šiške in s tem je bil storjen prvi korak k velikemu cilju, ki ga ima pred očmi Splošna maloželjezniska družba, da zveže mesto s periferijo in bližnjo okolico z modernim tramvajem kot najprilagodnejšim in najcenejšim prometnim sred-

stvom. Včeraj je dobila šiška tramvaj in tako je postalo to lepo in naglo napredujoče predmestje pravi sestavni del Ljubljane.

stvom. Včeraj je dobila šiška tramvaj in tako je postalo to lepo in naglo napredujoče predmestje pravi sestavni del Ljubljane.

Ogled transformatorske postaje

Splošna maloželjezniska družba je združila otvoritev nove proge električne cestne železnice z ogledom transformatorske postaje na Bleiweisovi cesti in s poskusno vožnjo z novimi vozovi iz Selenburgove ulice do mitnice v Šiški. Ob 8.30 se je zbral pred transformatorsko postajo zastopniki banke uprave, mestne občine, državnih železnic, tvornice vagonov podjetja Siemens-Schuckert, okrajnega glavarstva za ljubljansko okolico in tiska.

Pozdrav predsednika dr. Fetiha

Na transformatorski postaji jih je pozdravil agilni predsednik Splošne maloželjezniske družbe g. dr. Oton Fetiha, ki je dejal med drugim: »Gospoda, zahvaljujem se vam v imenu Splošne maloželjezniske družbe za prilazno udeležbo na dan poskusne vožnje, ki pomeni obenem otvoritev rednega prometa na naši prosti glavni postaji Šiška. S svojo udeležbo ste pokazali ne le svoje zanimanje za stremiljenje naše družbe, temveč tudi svoj interes za prometne probleme naše Ljubljane, katere mora pomagati reševati predvsem tudi naša družba. Gospoda moja! Z dograditvijo proge Ljubljana-Šiška smo dokončali prvo etapo našega prometnega programa, ki gre za tem, da presekri naše mesto z modernimi, udobnimi, varnimi in ceneniimi, vsakemu dostopnimi prometnimi sredstvi, na drugi strani pa zveže mesto z njegovo periferijo in razvijajočo se bližnjo okolico.

Pri izvrševanju tega programa smo seveda naleteli dostikrat na velike težkote. V kolikor jih je povzročila nevednost in nepoučenost, smo jih sproti pozabili, one ovire pa, ki nam jih je stavila na pot zlohotnost, smo pregazili. Danes so vse te ovire premagane in lahko povdarim, da danes vsa resna javnost priznava naše poslovne cilje in naše resno delo.

Ko se veselim tega uspeha, se obenem danes s hvaležnostjo spominjam vseh prijateljev in sodelavcev, ki so nam pri našem delu pomagali. Med te štejem predvsem vas, dragi naši gostje, ki ste kjerkoli — uradno in privratno — vedno pa dobrohotno pospeševali naše delo. Nobenega ne maram izpuščati, zato nobenega ne bom imenoval, zlasti ker vem, da ste vsi imeli svojo uradno in privratno pomoč ne le kot svojo uradno in meščansko dolžnost, ampak da vas je pri tem vodila tudi srčna potreba.

Ne morem pri tej priliki prezreti našega časopisa, ki je brez razlike smeri ves čas s simpatijami spremljal naše delo in s svojimi poročili ustvarjalo pri občinstvu prijazno razpoloženje za naše namene in cilje. Tudi slučajni vaših kritik pri tem ne izvežemam, naj ste nas pri tem spravevali kakor pravite ali nam sugerirali, kakor pravijo naši čitatelji, saj je po večini iz takih kritik vel dobrohoten duh kritike, ki spravlja javne probleme na javno diskusijo in hoče to ali ono zboljšati.

Kot posebno pomembno pa moram v tem pogledu naglasiti dejstvo, da je s simpatijami ocenjevalo in tem plemenito tekmovalo časopisje vseh smeri. Povdarjam to tem rajše, ker vidim v tej soglasnosti, da se pri reševanju važnih, vse zadevalotnih gospodarskih vprašanj lahko v slogi najdemo vsi, ki nam je pri srcu gospodarski napredek našega mesta in naše domovine. Bilo bi nehalno, ako se ne bi pri tej priliki spomnili onih faktorjev, ki so delo, za katero smo dali pobudo, tudi dejansko izvršili v našo polno zadovoljnost. Na eni strani mislim tu na mestno občino Ljubljano in njen občinski svet, ki je s širokopoteznim razumevanjem dal na razpolago finančna sredstva za rešitev tega vprašanja, na drugi strani pa vse izvršujoče tehnično in delavsko osebje.

Potem se je govornik v nemški jeziku kratko zahvalil inženjerjem, monterjem in delavcem podjetja Siemens-Schuckert ter nadaljeval: »Kot smo se seveda v tej zvezi ne pozabljamo naših domačih teh-

ničnih sodelavcev in sodelavcev, inženjerjev, monterjev, predelavcev, delavcev in vseh onih najekstremnejših, pa sato ravno tako važnih težakov, ki so s lopato in krampom sodelovali na naši gradbi. Zdi se mi, kakor da je vse prešinjalo en duh, vse ena misel, kolikor mogoče pospešiti delo in ga čimprej dokončati.

Zato nam je pa tudi uspelo, da smo kljub zimskemu intervalu in jesenskemu neugodnemu vremenu, ki nam je delj časa

določilo se je, da bo za poskusno postajališče Pod tranco, ker se od tam vozovi na vse strani vidijo in določilo se je tudi, da se bodo vozovi električne železnice ustavljali pri mitnici na Dolenjski cesti. Protokol je bil popoldne podpisan in se izroči električna železnica najbrž že v petek promet. Ko je komisija podpisala protokol, so se zbrali njeni člani na skupnem obed. Zastopnik tvrdke Siemens & Halske nadinženjer g. Sopouschek je napisal vsem uradnikom in korporacijam, ki so pripomogli k zgradbi električne železnice. V imenu teh uradov in korporacij se je zahvalil župan gospod Hribar ter napisal tvrdki Siemens & Halske. Vodja elek. železnice g. ing. Mayer je napisal županu Hribarju kot povzročitelju elektr. železnice. Župan g. Hribar se je zahvalil in napisal nadinženjerju g. Pavlinu kot referentu obč. sveta, gosp. Pavlin pa je napisal prejšnjemu vodji tvrdke Siemens & Halske, prof. Hocheneggu.

delo onemogočalo oziroma oviralo, dovršili gradnjo v nepolnih 8 koledarskih mesecih in med tem tudi dogradili in montirali kompleksno transformatorsko in usmerjevalno postajo ter pospešili delo tako daleč, da bomo v par tednih mogli izročiti prometu tudi del proge na Vič.

Z dograditvijo proge do št. Vida, ki jo upamo izročiti prometu jeseni, bo pa dokončana šele prva etapa našega programa. Seveda na tem ne bomo obstali, ne bomo počivali, temveč se bomo takoj lotili nadaljnjih del. Na vrsto pride

obnova stare proge po mestu in obnova starega voznega parka.

To je tako pereče in važno prometno vprašanje našega mesta, da se ga ni moglo izogniti. Treba bo izmenjati stare tračnice, ki so neprimerno fundirane, obrabljene in izvožene. Iz prometnih ozirov in glede na ugled Ljubljane bo treba odpraviti stare škatle, ki paradirajo že 30 let po mestu, in nadomestiti jih z modernimi, novimi vozovi. Treba bo izmenjati obrabljene gorilne vod in napeti bakrene žice. Ta naloga je neodložljiva, da si finančno in tehnično mnogo težavnejša, kakor prva etapa. Vendar pa upamo, da bomo s krepko voljo in prijaznim sodelovanjem vseh faktorjev premagali tudi te težkote.

Prav nič ne prikrivam nadaljnjih namerov naše družbe, ki bo svoje delo nadaljevala tako, da bo obnovi stare proge neposredno sledila

zveza Ježice in Sv. Križa z mestom.

Tudi tozadevni načrti so že v delu. Sledile bodo nadaljne proge, ki jih je družba sprejela v svoj program in ki jih je občinski svet akceptiral. V katerem tempu in v katerem vrstnem redu jih bomo mogli graditi, je odvisno od finančnih sredstev in od podpore, ki jo bomo deležni v javnosti. Nove tramvajske proge bodo rentabilne, vsak dvom v tem pogledu je izključen. Iz glasov, ki so se čuli proti razširjenju tramvajskega omrežja, je odmeval le strah za zlato pariteto. Govornik je omenjal velike prednosti, ki jih ima tramvaj pred avtobusom in pa pomen tramvajskih prog za okolico, kamor pojdejo stanovat ljudje iz mesta, kar je tudi v higijskem pogledu velikega pomena, kajti kopičenje stanovanj je nezdruživo.

Potem je tehnični vodja SMD inž. Zenko pojasnil princip transformatorja, na kar so odšli gostje pod vodstvom predsednika SMD dr. Fetiha v Selenburgovo ulico, kjer so že čakali vsi štirje novi tramvajski vozovi. Prva dva so zasedli gostje in se odpeljali do konca proge. V kmetovski gostilni je bila pripravljena zakuska, med katero so spregovorili podžupan prof. Jarc, predsednik SMD dr. Fetiha in obč. svetnik Josip Turk.

Med tem se je pa že razvil promet na novi tramvajski prosti in vozovi so bili v obeh smereh ves čas nabito polni. Deloma radovednost, deloma pa potreba je gnala ljubljance, še bolj pa seveda šiškarje, da so poskusili kako se pelje z novim tramvajem. V začetku so bili seveda novi tramvajski vozovi na ulicah prava senzacija, kmalu so se jih pa ljudje navadili in popoldne se je zdelo, kakor da vozijo že dolgo.

Kako veliko zanimanje vlada za novo tramvajsko progo in kako nujna je bila potreba zveze šiške z mestom, se je pokazalo že prvi dan, ko so prepeljali 4 tramvajski vozovi v obeh smereh okrog 3600 ljudi, čeprav je začel tramvaj voziti šele okrog 10. dopoldne.

Pred 30 leti

Čudno naključje je menda hotelo, da smo dobili novo tramvajsko progo 30 let potem, ko je stekel v Ljubljani prvi tramvaj. Marsikoga bo zanimalo, kako je bilo z električno cestno železnico pred 30 leti in kako so jo otvarjali. »Slovenski Narod« je pisal 2. septembra 1901:

Danes dopoldne se je vršil komisijski pregled električne železnice. V komisiji so bili: zastopnika c. kr. inspekcije državnih železnic nadinženjer g. Karič Belak in višji inšpektor g. Ivan Sczcepanek,

zastopnika dež. vlade deželni inšpektor tajnik g. pl. Detela in nadinženjer g. Fran Pavlin, zastopnik pošte in brzojavne uprave poštni inženjer g. Gust. Stedry, zastopnik finančnega ravnatelja, fin. komisar g. dr. Rudolf Sajovic, zastopniki mestne občine ljubljanske g. župan Ivan Hribar, stavbni svetnik g. Duffé in pol. svetnik g. Podgoršek, zastopnika ravnateljstva drž. železnice v Beogradu nadinženjer g. Rudolf Croh ter inženjer g. Albert Fraisse in inšpektor g. Anton Komovec, zastopnik dež. odbora dež. tajnik g. Fr. Uršič in obrtni nadzornik g. Josip Karavascia. Komisija je začela ob 9. uri dopoldne pregledovanje proge in je dovršila ob pol 1. Komisija je preverila vse proge in si ogledala tudi priprave na magistratu. Pregled je izkazal, da je električna železnica v vsakem oziru popolnoma v redu izvršena.

Določilo se je, da bo za poskusno postajališče Pod tranco, ker se od tam vozovi na vse strani vidijo in določilo se je tudi, da se bodo vozovi električne železnice ustavljali pri mitnici na Dolenjski cesti. Protokol je bil popoldne podpisan in se izroči električna železnica najbrž že v petek promet. Ko je komisija podpisala protokol, so se zbrali njeni člani na skupnem obed. Zastopnik tvrdke Siemens & Halske nadinženjer g. Sopouschek je napisal vsem uradnikom in korporacijam, ki so pripomogli k zgradbi električne železnice. V imenu teh uradov in korporacij se je zahvalil župan gospod Hribar ter napisal tvrdki Siemens & Halske. Vodja elek. železnice g. ing. Mayer je napisal županu Hribarju kot povzročitelju elektr. železnice. Župan g. Hribar se je zahvalil in napisal nadinženjerju g. Pavlinu kot referentu obč. sveta, gosp. Pavlin pa je napisal prejšnjemu vodji tvrdke Siemens & Halske, prof. Hocheneggu.

Nemški industrijci v Ljubljani

Ljubljana, 1. junija.

Nemški industrijci, ki so na potovanju po Rumuniji, Bolgariji in naši državi, so prispeli danes ob 13.45 v Ljubljano. Ekskurzijo, ki jo je aranžirala velesejska uprava v Leipzigu, vodita univerzitetni profesor dr. Hoffmann, ki je svoječasno predaval v Zbornici za TOI v Ljubljani, ter predsednik uprave lipskega velesejske. Na kolodvoru so se sprejema odličnih gostov udeležili v imenu banke uprave načelnik za trgovino in industrijo dr. Marn, podžupan prof. Jarc kot zastopnik mestne občine, univerzitetni prof. dr. Milan Vidmar kot vodja elektrotehničnega instituta, predsednik Trgovskega društva Merkur, dr. Windischer in dr. Pless kot zastopnika ZTOI, generalni tajnik Zveze industrijcev inž. Šuklje in razni drugi predstavniki naše javnosti. Goste je v imenu mestne občine toplo pozdravil podžupan prof. Jarc, zahvalil se mu je pa za lep sprejem in izkazane simpatije vodja skupine industrijcev.

Po oficijelnem sprejemu so se gostje odpeljali v hotel Union, popoldne si ogledajo mesto, posetijo velesejem, zvečer bodo pa gostje velesejske na večerji v hotelu Union. Jutri se nemški industrijci odpeljejo na Bled, popoldne si pa ogledajo Jesenice, kjer bodo gostje Kranjske industrijske družbe. Z večernim vlakom se nemški industrijci vrnejo v domovino.

M. U. dr. Mira Fink

specialistka za ženske bolezni in porodništvo

zopet redno ordinira

in sicer
od 9.—11. dop. in od 3.—6. pop.
Gledališka 7/I. Telefon 3008
7139

Dve težki nesreči

Ljubljana, 1. junija.

Včeraj sta se pripetili dve težki prometni nesreči, katerih žrtvi so morali prepejati v bolnico. Žrtev svojega poklica je postal železniški sprevoznik Anton Stopar, star 36 let, stanujoč na Sv. Petra cesti. V noči od sobote na nedeljo je imel službo na kolodvoru v Zalogu. Pri premikanju vlaka je po nesreči padel pod vagon, ki mu je zmečkal desno nogo. Ob 4. jutraj je bila reševalna postaja pozvana v Zalog. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico, kjer so mu morali desno nogo odrezati. Kakor nam poročajo iz bolnice, je Stoparjevo stanje zelo kritično.

Druga prometna nesreča se je pripetila včeraj popoldne na križišču Dalmatinske ulice in Miklošičeve ceste. Tam je neki avtomobilist podirjal steklarja Miroslava Berginca, stanujočega v študentski ulici 13. Berginca so morali prepeljati v bolnico, k sreči pa njegove poškodbe niso posebej težke. Kakor zatrjujejo očitki nesreče, je bil Berginc sam kriv, da je prišel pod avtomobil.

KINO IDEAL

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri oboževani

Rudolf Valentino

v prekrasni ljubavni drami

Krvava arena

Slovo polkovnika Miličevića

Ljubljana, 1. junija.

V soboto so priredili oficijrni štaba divizije odhajajočemu načelniku dravske divizije g. Todorju Miličeviću, pehotnemu polkovniku za generalštabne posle,

odhodnico, ki so se je udeležili tudi zastopniki ostalih edinic garnizije. Komandant divizije g. general Bogoljub Ilić se je svojemu dosedanjemu šefu zahvalil z najiskrenejšimi besedami za sodelovanje pri delikatnem poslu in za vzdrževanje harmonije med komandantom in oficirskim zborom ter mu požel največjih uspehov na tako častnem mestu v ministrstvu za vojno in mornarico, kjer g. polkovnik Miličević prevzame mesto načelnika.

Novi načelnik polkovnik Miličević odputje na svoje novo mesto drevi z brzovlakom ob 19.50. Na kolodvoru se od njega poslovje zastopniki oficirskega zbora in tudi njegovi civilni prijatelji, ki si jih ni pridobil samo v Ljubljani, temveč po vsej banovini. Ambicioznemu oficirju naše najiskrenejše čestitke za željo, naj ne pozabi Ljubljane, kjer ga je vse spoštovalo in je bil splošno priljubljen.

Ljubljanska opera

Gostovanje gg. Šimenca in Križaja — Lohengrin. — Fidelio.

Operno ravnateljstvo kar usiplje nove uprizoritve že znanih oper. In samih velikih oper! Za »Židovko« se je pojavil »Lohengrin« in takoj nato še »Fidelio«. Vse je bilo treba nanovo študirati, zakaj več solistov je izmenjanih, zbor ima nove člane in orkester tudi ni več povsem isti, ki je sodeloval pred leti pri premiera teh brez razločka težkih del.

Saj ni še dolgo, odkar je bila premiera »Sneguročke«, »Večnega mornarja« in »Prešmentane ljubeznice« — pa evo nam zopet kar troje veleoper. Ne vem, komu in zakaj se tako mudi. S kvantiteto nam naša opera resnično lahko imponira. Solisti, zbor in orkester so marljivo in produktivni, da jim moramo priznati: vsa čast! Seveda vsem na celu kapelnikom in režiserjem. Dognali so ogromno delo.

Toda vse te predstave so kvalitetno manj zadovoljive, kar je čisto naravno. Naglica ni nikjer prida, najmanj pa pri uprizorjanju oper. Že lani junija in ponovno septembra meseca sem naglašal, da »Lohengrin« ni zadostno pripravljen, da je uprizoritev premagljena, zbor (zlasti moški) mestoma zelo omahljiv in da potrebuje še izkušnje. Po gledaliških počitnicah sem zapisal, da sta zbor ali zbori pozabili že to in ono ter so bili ves večer negotovi, zato zvočno medli; statisti pa so bili solistom čisto le v napotje.

In zdaj so malone brez izkušenj zbor in orkester, zlasti onega za odrom, vrgli »Lohengrina« zopet na oder. Zakaj? Zato ker mora g. Šimenc absolvirati pogojeno število predstav. Tako so se zbori in pomozni orkester učili za »Lohengrina« šele v pavzah med predstavami, kar je pač preprečilo nezgode. ali kvaliteta predstave je ostala kajpak še pod nivojem septembrskega 1930.

Tudi »Fidelio« niti približno ni bil tak, kakršnega smo slišali maja meseca 1927. Moški zbor pred ječo in mešani zbor v močnem finalu zadnje slike nista bila, kar sta bila in bi morala biti zopet. V naglici pa takih težkih ni mogoče zmagati. Niti orkester ni bil na svojem nekdanjem višku, ker je imel pač premalo vaj.

A ne da bi zbor in drugi ne imeli časa. Le uprabiljajo ga za »Vijolico z Montantra«, za opereto, ki je menda za konec sezone prav nihče več ne pogreša. Sploh je čudno, kaj vse naenkrat pripravljajo: Novakovo »Lucerno«, pa Konjovičovo »Koštano«, pa Straussovega »Rožnega kavalirja« in menda še »Fou de Dame« (damskega skakača ali koka?). Vsako delo par tednov, potem se odloži, a študira drugo, tretje... Čas se uporablja za daljno bodočnost, a za sočasnost ga zmanjkuje.

Ker poznam nekoliko gledališki sistem, lahko rečem: ubogi živi solistov, zborov in orkestra v taki nervozni zmed!

Zato pa ne morem grajati nikogar na odr. Vsi so v danih razmerah storili toliko, da jih moram celo pohvaliti.

Solisti seveda so bili malone vsi odlični, a za njihovo vzdržnost in discipliniranost jim gre poklon.

Kralja Henrika Ptičarja in ječarja Roka je pel g. Križaj zopet sveže, zvono, izrazito, močan in zmogovit v globinah in višinah. Bil je talisto v igri dovršen, naraven in izredno simpatičen. Tistih nekaj stavkov v prozi bi bil pa kot Slovenec tudi lahko govoril slovenski!

G. Šimenc je pel Lohengrina večnoma prekrasno, toplo in čustveno, le h koncu ne čisto zanesljivo v intonaciji. Žel pa je s Križajem velik uspeh in bil klican nešteto krat pred zastor. Kot Forestan se je zlati odlikoval v veliki ariji in je podajal svojo partijo tudi igralski vzgledno dramatično.

Kot Elza Brabantska nas je polno zadovoljevala gđ. Majdičeva; bila je izredno dobro razpoložena, glasovno in igralski ter partiji prav posebno prijetno ustreza. Ta domača pevka tudi vzorno izgovarja tekst in je prav uporabna.

Telramunda in Pizarra je pel in igral g. Primožič s silno učinkovitostjo, tudi originalno maskiran. Za demone zločince najde vedno efektivno podajanje.

Odlična Ortruda je bila zopet gospa Thierry-Kavčnikova, ki je pela prvič tudi Leonoro-Fidella z vsa svojo pevsko umetnostjo. Obe partiji igra naravno in je kot Fidelio tudi zunanje zelo zadovoljevala. Proza ji teče dovolj gladko. Sprito sile svojega glasovnega materiala se je vse hvale vredno v veliki ariji v »Fidelio« prav okusno moderirala in žele zanj poseben, zaslužen aplavz. Vse višine je zmagovala brez posiljevanja.

Lepo je absolviral g. Grba partijo ministra; v igri pa bi želel več topline.

Marcelino in Zakina sta imela g. Ribčeva in Mohorič. Bila sta prav dobra.

Vsi solisti so v obeh predstavah prejeli dosti cvetja, g. ravnatelj Polič pa tudi venec in dosti priznanja. Fr. G.

Prvi in drugi dan velesejske

Ljubljana, 1. junija.

Letošnji velesejem je tako bogato založen z blagom, da se čuti pomanjkanje prostora, kakor še nobeno leto. Zanimanje za velesejem je tudi letos splošno in že prva dva dneva sta pokazala, da mu je uspeh zagotovljen. Če le ne bo preveč nagajal dež, smo lahko prepričani, da bo uspeh letošnjega velesejske še mnogo večji, kakor je bil dosedanjih.

Že v soboto takoj po otvoritvi je zavladalo na sejnišču zelo živahno vrvenje, včeraj je bila pa dopoldne in popoldne paviljonih taka gneča, da se je človek komaj preril skozi. Število posetnikov so ceniili včeraj na 12.000, kar nikakor ni pretirano. Tolklega poseta gotovo tudi velesejska uprava ni pričakovala, kajti pomisliti moramo, da je bil včeraj zadnji v mesecu, kar se v naših razmerah močno pozna.

Že včeraj smo opazili na sejnišču mnogo interesov zlasti s kmetov in zanimanje za različne stroje je bilo veliko. Danes je prvi pravi poslovni dan na velesejskem in posli so se že začeli razvijati. Popoldne si ogledajo naš velesejem nemški industrijci, včeraj se je mudil na velesejskem ministar za gozdove in rudnike g. ing. Dušan Serbec. Pomešal se je s svojo rodbino kar med občinstvo in si je z zanimanjem ogledal vse paviljone.

Spominska knjiga

Naš velesejem ima tudi lepo spominsko knjigo, v kateri se vpisujejo vsako leto na dan otvoritve odlični gostje. Akademski slikar g. Ivan Vavpotič poskrbi vsako leto za umetniški okras ene strani v spominski knjigi, s katero stopa velesejem v novo leto. Slike so sicer v majhnem obsegu, kažejo pa spretno roko našega mojstra. Večina predstavljajo domače motive in so bogate na živih barvah tako, da obrnejo naše vso pozornost, čim človek odpre spominsko knjigo. Knjiga ima naslov »V spomin na ljubljanski velesejem« in v soboto so se vpisali v njo najodličnejši predstavniki naše javnosti, pa tudi inozemstva, že enajstič.

Prvi velesejem smo imeli, kakor znano, od 3. do 12. septembra 1921 in prvi je podpisan v velesejski spominski knjigi trgovski minister dr. Mehmed Spaho. Takoj za njim je podpisal minister za socialno politiko dr. Vekoslav Kukovec. Vseh častnih gostov, ki so se podpisali prvo leto v spominsko knjigo, je okrog 30. Drugi velesejem je bil od 2. do 11. septembra 1922; vseh podpisov je 26. Tretji velesejem je bil od 1. do 10. septembra 1923 in tu je v spominski knjigi podpisanih že 93 odličnih gostov. Četrti velesejem je bil od 15. do 25. avgusta 1924, ko se je število podpisanih častnih gostov nekoliko skrčilo in je znašalo okrog 60. Peti velesejem je bil od 29. avgusta do 8. septembra 1925. V spominski knjigi je podpisanih nekaj nad 40 častnih gostov. Šesti velesejem je bil od 26. junija do 5. julija 1926 in v spominsko knjigo se je vpisalo 65 častnih gostov. Sedmi velesejem je bil od 2. do 11. julija 1927, v spominski knjigi je 57 podpisov. Najbolj se pa pozna spominski knjigi lanske jubilejni velesejem, saj se je vpisalo v njo blizu 150 častnih gostov.

V spominski knjigi so zbrani poleg podpisov Nj. Vel. kralja Aleksandra in kraljice Marije, podpisali mnogih ministrov, tako dr. Mehmeda Spaha, dr. Vekoslava Kukovca, dr. Dragotina Kojiča, dr. Vojislava Janjiča, dr. Antona Sušnika, dr. Ivana Kralja, pok. dr. Gregorja Žerjave, dr. A. Kramerja, Ivana Puclja, Jurja Demetroviča, dr. Ivana Svigla itd. Mnogo je tudi podpisov poslanikov tujih držav in konzularnih zastopnikov. Seveda so ob otvoritvi vsakega velesejskega vpisujejo v spominsko knjigo tudi najodličnejši predstavniki javnosti v naši ožji domovini tako, da ima velesejem res dragocen spomin, ki jasno priča, kako visoko cenijo to našo gospodarsko ustanovo vsi, ki so poklicani voditi narod in državo v lepšo bodočnost.

Na poljcih

— Zakaj niste prinesli najdene ročne torbice takoj k nam?

— Ker sem jo našel šele pozno zvečer.

— Zakaj je pa niste prinesli zjutraj?

— Ker je bila že prazna.

Dnevne vesti

— Čekoslovaško odlikovanje. Prezident Masaryk je odlikoval z redom Belega leva III. stopnje vpokojenega namestnika generalnega ravatelja Poštnih hranilnice v Beogradu g. dr. Frana Pavliča, poslanika in vseučiliškega profesorja dr. Milorada Stražničkera in splitskega župana dr. Jakša Račića, z redom Belega leva IV. stopnje generalnega tajnika naše republiške komisije v Parizu Danila Daniča, vpokojenega finančnega delegata v Ljubljani dr. Ivana Rupnika in našega konzula v Korči Nikolo Šubica, z redom Belega leva V. stopnje pa ravatelja Delavske neugodne zavarovalnice v Zagrebu Radovana Matjašiča.

— Dr. Avgust Arselin generalni direktor SUZRa. Nedavno je bil vpokojen direktor okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, te dni je bil imenovan za njegovega namestnika dr. Avgust Arselin. Dr. Arselin je Slovenec. Rojen je bil v Ljubnem na Štajerskem. Univerzitetne študije je dovršil na Dunaju in v Pragi, kjer je l. 1916 promoviral za doktorja prava. Najprej je bil v sodni službi leta 1919 pa je stopil v OUZD v Ljubljani, leta 1923 pa k središnjemu uredu v Zagrebu. Več let je bil na čelu raznih oddelkov Središnjega urada, zadnje čase pa direktor finančno-ekonomskega oddelka. Zagrebški listi poročajo, da je novi generalni direktor teoretično in praktično velik strokovnjak in da je vodstvo te važne socialne ustanove prišlo v zanesljive in spretnne roke. Dr. Arselin je novo službeno mesto že nastopil.

— Poročil se je včeraj državni svetnik g. Ivan Škarja iz Beograda z gđno. Magdo Josinovo, hčerko vpok. ravnatelja bivše fin. dež. blagajne g. Emanuela Josina. Obilo sreče!

— Spomenik padlim borcem za svobodo Prekmurja in Medmurja. Ko so ob prevratu leta 1918 jugoslovenski dobrovoljci iz vseh krajev Jugoslavije prodirali v Prekmurje in Medmurje, da ga osvobodijo madžarskega robstva, je prišlo na raznih krajih do spopadov, ki so zahtevali človeške žrtve. Več junakovih dobrovoljcev je padlo v borbi za svobodo Prekmurja in Medmurja. Da se Prekmurje in Medmurje oddolži padlim junakom, je bil nedavno ustanovljen poseben odbor za postavitev spomenika v Murski Soboti. Odbor je v kratkem času nabral toliko denarja, da je lahko naročil spomenik, katerega svečano odkritje bo 7. junija v Murski Soboti.

— Iz državne službe. V državni bolnici v Ljubljani so imenovani, odnosno pomaknjeni v višjo skupino za tehnične uradnike Dragotin Verbič, za administrativno uradnico državne bolnice za duševne bolezni na Stučenci Ljudmila Orehek in za administrativnega uradnika državne bolnice arhijski uradnik banovinske bolnice Viktor Jevnikar.

— Iz zdravniške službe. V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino sta bila vpisana sekundarni splošne bolnice v Mariboru dr. Vladimir Kerže in sekundarni istotam dr. Miroslav Houška. Iz imenika zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil izbrisan sanitetni poročnik v Škofji Loki dr. Alkibijad Spirovčič.

— Razid društva. Društvo stanovanjskih najemnikov v Celju se je po sklepu občnega zbora prostovoljno razšlo.

— Prepoved zahajanja v krčme. Okrajno sodišče v Gornjem gradu je prepovedalo delavcu v Solčavi Antonu Krevsu in užitarju v Varpolju Francu Žumtru zahajati v krčme za dobo 1 leta.

— Letošnja letina. Vse kaže, da bo letošnja letina zelo dobra. Ječmen je že v klasju in kaže izobno. Tudi pšenica se zelo lepo razvija. Posebno mnogo bo letos sadja. Celotna letina obeta biti najboljša kar smo jih imeli zadnjih 10 let.

— Razpust društva. Društva »Klub jugoslovenskih svobodomiselnih akademikov« iz Italije v Ljubljani in »Opči radniški savez Jugoslavije«, podružnica na Viču pri Ljubljani (opekarski delavci) sta razpuščeni, ker nimata pogojev za pravni obstoj.

— Opozorilo turistom. SPD opozarja dotične člane, ki so vložili prošnje za legitimacije za obmojni turistovski promet z Italijo, da nam je policijska uprava javila naknadno vsled došlih predpisov, da so nekatere vložene slike neporabne; ali so premapne ali pa zaradi popisa. Vseled tega bodo pisarna pismeno pozvala vse prizadete člane, ki nam naj takoj po prejemu našega opozorila pošljejo nove slike in sicer v formatu 6,5x11 cm.

— Milijonar — vlomilec. V vasi Šajkaš pri Sv. Ivanu je nedavno trgovec in mlinar Adam Lac prodal pesnikom Neumannu in Schmittu svoj mlin. Kmalu po prodaji sta pa opazila posestnika, da nekdo krade denar iz zaklenjene železne blagajne. Ker tatu le nista mogla do živga, sta neke noči ostala na preži. Pretekli teden sta neke noči končno zalotila vlomilca. Presenečena sta v njem spoznala prejšnjega lastnika Laca, ki je bil milijonar. Lac je imel od loka in blagajne dvojne ključke, ki jih ni oddal. Vlomilca so izročili sodišču.

— Oblike in klobuke kemično čist. barva, pliša in laka tovarna Jos. REICH.

Pri lenivosti črevesja, boleznij jeter in žolča, odebalelosti in protinu, katarju žolčeca in črevesja, obolenjih danke, odpravi naravnih »Franc Jožefov« grenčica zastajanje v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnišnicah uče, da uravnava »Franc Jožefova« voda, izobno delovanje črevesa. »Franc Jožefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Iz Povratek Jakca in Banovca iz Amerike. Tukajšnja pisarna »Cosulich Line« je prejela davi brzojavno obvestilo, da se z motornim veleornikom »Vulcan«, ki pristane jutri v tržaškem pristanišču, vrne v domovino slikar Božidar Jakac in tenorist Svetozar Banovec. V Ljubljano prispeta najbrž s polnočnim tržaškim vlakom. Banovec in Jakac sta bila dve leti v Ameriki, kjer sta vršila veliko kulturno propagando za Jugoslavijo, zlasti med našimi rojaki. Banovec je pel po vseh naših naselbinah in krajih, kjer so Slovenci naseljeni v večjem številu, večkrat je pel tudi v radiu. Žel je za svoja izvajanja laskava priznanja tudi od razvane ameriške publike. Tudi Jakac se je v Ameriki dobro uveljavil, ameriška javnost je priznala, da je velik umetnik.

— Iz krogov ljubljanskih vrtnarjev. Včeraj smo imeli vrtnarji v Ljubljani važno zborovanje in smo svoje zahteve formulirali v posebni resoluciji. Iz teh sklepov in predlogov vsak lahko vidi, kako važne stvari so sedaj na dnevnem redu za nas vrtnarje, zlasti ljubljanske. V igri so vprašanja, kjer gre za življenjski obstoj našega stanu. V takih razmerah je potrebno, da imamo vrtnarji in naše organizacije na svoji strani vse merodajne čimtelje in je zlasti potrebna solidarnost in skupnost. V takih prilikah mora imeti vodja naše organizacije naš načelnik, povsod dobre zveze in se posvečati z vso vnamo ugodnemu reševanju stanovskih vprašanj. Ko imamo take skrbi, se nam malo čudno zdi, da je načelnost naše zadruge smatralo zadnje čase za potrebno, da se pridruži znani akciji kratkovidnih obrtnikov, ki skušajo rušiti slovensko obrtniško solidarnost ter gonijo nepotrebno lajno o ločenih zbornicah.

Danes nepreklicno zadnjikrat ob globoko znižanih cenah

Richard Tauberjev

najboljši film čarobnega petja in krasne, nepozabne vsebine

Pot k slavi

Predstave ob 4., pol 8. in 9.

POMNITE! ZNIZANE CENE! POMNITE!

Telef. 2124 Telef. 2124

Elitni kino Matica

— Iz Vsa dela, ki so bila v zvezi z izpeljavo tramvaja na Vič, kot kanalizacije, položitev kablov in plinskih cevij itd., so v glavnem končana. Iz Nunske ulice h Gradšču bodo pa še izpeljali kanalizacijo k zbiralnemu kanalu. V to svrhu kopljejo pet metrov globok jarek, kjer je zbiralni kanal tako globoko. Cevi bodo položene samo v dolžini nekaj metrov, kanalizacija v Nunki ulici bodo pa podaljšali naprej, ko bo potrebno.

— Mnogo zanimanja in pohvale vzbujajo na vselejmu tudi velik svetlozelen avtomobil s shko krvočelnega belega medveda na ledenih ploščah. To je novi avto naše ugledne prevoznice tvrdke Turkov, ki je z njim davi pričela voziti led mestne klavnice po mestu. Znotraj je voz vse obložen s pločevinami in hermetično zaprt, da se ne bo led taljal. Vse hvali, kako je pri prevažanju ledu vzorno poskrbljeno za higijeno in snago, da se občinstvu ni treba bati in bo gotovo prav rado kupovalo ta led, ki je umetno narejen iz najčistejše vode, kakršno pijemo iz našega imenitnega ljubljanskega vodovoda. S tem vzornim avtomobilom je Turko podjetje prevažalo led po Ljubljani že dopoldne, popoldne bo pa avto zopet razstavljen na vselejmu za paviljonom N.

— Iz Generalna vala za petkov simfonični koncert je v torek 2. t. m. ob 20.30 v Unioni.

— Iz gledališke pisarne. Zadnja vzporeditev misterija »Siehernik« bo jutri zvečer v opernem gledališču za red B. — Zadnja premijera letošnje dramske sezone bo v torek 9. t. m. Vpizori se Frankova drama »Vzrok« v režiji Cirila Debeveca. — Opera ponovi v sredo »Večnega mornarja« za red E. — Proti koncu tekočega aha pa v začetku prihodnjega tedna nastopi dvakrat v naši operi tenorist Svetozar Banovec, ki se povrne po skoraj dvehletnem bivanju v Ameriki v našo opero. Prvo njegovo gostovanje bo v »Hofmannovih pripovedkah«.

— Iz Slava 16. artiljerijskega polka. V petek 5. t. m. proslavi tukajšnji 16. artiljerijski polk spomin na dan, ko so njegove baterije prispele leta 1919 na Gosposvet-sko polje. Polk bo imel v spomin na ta zgodovinski dan svojo vsakoletno slavo in sicer ob 10. dopoldne v svoji vojašnici kralja Aleksandra I. Goste bo sprejemal domačin komandant polka polkovnik Radovan Jovanović.

— Iz Redni občni zbor Oblastnega odbora Jadranske Straže v Ljubljani se bo vršil dne 16. t. m. ob 20.30 v prostori restavracije Zvezda z običajnim dnevnim redom. Člani in prijatelji omenjene organizacije se vjudno vabijo, da se občnega zbora v čimvečjem številu udeležijo.

— Iz Simfonični orkester pod vodstvom skladatelja L. M. Serjanca bo izvajal na svojem letošnjem IV. rednem koncertu v petek 5. junija med drugim tudi Musorgskega simfonično pesnitev Noč na Lisi go. To simfonično delo je bilo prvotno komponirano za klavir in orkester, kar pa je že Musorgski sam zavrgel in začel pisati novo simfonično pesnitev, katero je dokončal potem slavni Rimski - Korsakov. Vsebinska je nekako naslednja: Podzemni vik nečloveških glasov. Pojavljajo se duhoviti teme in nato Črno — bog. Poveljevanje Črnoboga in Črna maša. Sabat. Na višku Sabata se oglasi iz daljave zvon vj.ške cerkve in prežene duhovne teme. Jutro. Glasba ilustrira vse te dogodke, je razdeljena v več delov, ki oblikovno popolnoma odgovarjajo. Izvajanje je novo za Ljubljano. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

— Iz Društvo brivskih in lasničarskih delavcev ima članski sestanek ob 8. zvečer v torek 2. junija v Delavski zbornici, Miklošičeva cesta. — O d b o r. 271

Nebo v juniju

Solnce se približuje sedaj višku svoje poti in zato se dviga počasi nad nebesni ekvator. 22. junija opoldne bo najvišje nad nebesnim ekvatorjem, potem se pa začne vračati. Zanimiv naravni pojav imajo ob tem času v severnih krajih. V Leningradu ali Stockholmu je solnce ponoči komaj 6 stopinj pod obzorjem, da noči prav za prav ne poznajo. To so tako zane severne ali bele noči, ko ljudje luči sploh ne potrebujejo. V prvi polovici junija je solnce v znamenju Dvojčkov. 22. junija ob 10.28 pa preide v znamenje raka. To je začetek poletja.

Luna se v začetku junija oddaljuje od nebesnega ekvatorja in doseže najnižjo lego pod njim jutri, potem se pa vrača in prekorači ekvator 9. junija. Najvišjo lego nad njim doseže 17. junija, na povratku pa prekorači ekvator zopet 23. junija. Lunine faze bodo: Zadnji krajec 8. junija ob 7.18, mlaj 16. junija ob 4.2, prvi krajec 23. junija ob 1.23 in ščip 30. junija ob 1.47.

Planeti: Merkur se ne vidi, ker je preblizu solncu, kati 22. junija bo v gornji konjunkturi s solncem.

Venera je med Ovnom in Bikom na jutranjem nebu in vzhaja dobro uro pred solničnim vzhodom tako, da je za opazovanje v neugodnem položaju, poleg tega je pa še močno oddaljena od zemlje.

Mars je v sozvezdju Leva in zahaja pred polnočjo. 7. junija zvečer se bo pomikal blizu najsvetlejših zvezd v sozvezdju Leva Regule. Razdalja obeh nebesnih teles bo znašala komaj 1 stopinjo. Ta nebesni pojav se bo videl tudi s prostim očesom, če bo jasno. 16. junija bo Mars blizu Neptuna, toda najbolj se mu približa podnevi.

Jupiter je v sozvezdju Dvojčkov in se počasi izgublja v solničnih žarkih. V začetku junija zahaja po 22., ob koncu pa že po 21. uri.

Saturn je v sozvezdju Strelca, vzhaja zvečer in se vidi vso noč. Skozi manjše daljnogledje lahko vidimo tudi njegov prstan, kolobar planeta in najsvetlejšega spremljevalca Titana. 3. junija se bo pomikal južno od Saturna luna.

Uran je v sozvezdju Rib in vzhaja po polnoči.

Neptun je v sozvezdju Leva in se vidi zgodaj zvečer. 16. junija nastane konjunktura Neptuna s Marsom.

Meteorji: Proti koncu junija stopi v akcijo roj meteorjev, ki so v zvezi z znanimi Pons - Winneckejevimi kometom.

Opazovanje meteorjev bo pa motilja letos luna, ker bo ob ščipu premočno sijala.

Lega zvezdnega firmamenta v začetku junija o polnoči, sred. meseca ob 23. in proti koncu ob 22.: Na severu - vzhodu vzhaja Andromeda in dalje proti vzhodu Pegaz nad jugovzhodnim obzorjem stoji Labod in Orel, ob obzorju pa Strelec; na jugu stoji nad obzorjem Škorpjon, nad njim je Herkules, v zenitu pa Lira, na jugozapadu se tišči obzorja Tehnica, nad njo je Bootes, dalje proti zapadu Devica, tik nad obzorjem pa Lev. Na severozapadu se nagiba k obzorju Veliki voz, na severu pa žari blizu obzorja Kapela.

Na pariški razstavi.

— Ta sfinja je stara približno 5000 let. Ni izkjučeno, da jo je videl že Mojzes.

— Mojzes? Kaj je bil tudi on na kolonialni razstavi?

S predavanja o Ameriki.

— Mnogi naši rojaki v Ameriki so bili rojeni že tam. V tem je velika prednost, da si prihranijo stroške za vožnjo.

Kam s Prešernovim spomenikom?

Naši umetniki naj svetujejo, kako rešiti to kočljivo zadevo, da bo vsaj večini prav

Ljubljana, 1. junija.

V soboto smo pričeli objavljati mnenja naših arhitektov, kiparjev in slikarjev, kje naj stoji Prešernov spomenik, ki se mora zaradi novega tromostovja umakniti z Marijinega trga. V soboto smo čitali izjavo akadem. slikarja Ivana Zajca, ki je spomenik napravil, originalno idejo akad. kiparja Frana Bernekera, avtorja Trubarjevega spomenika, in mišljenje mojstra Riharda Jakopiča, danes pa nadaljujemo z izjavami drugih izvedencev.

IV.

Akad. kipar Ljude Dolinar.

avtor Krekovega spomenika na pokopališču pri Sv. Križu in spomenika kralju Petru, ki bo odkrit ob obletnici kraljeve smrti dne 16. avgusta, piše:

O premeštvju Prešernovega spomenika je težko govoriti, ne toliko zaradi prostora samega, kakor zaradi kolege g. Zajca.

Spomenik namreč ni tak, kakoršnega je hotel napraviti moj spoštovanj tovariš, temveč tak, kakor so prvotno odlično konceptijo izpremenili slabi svetovalci tedaj še mladega, premehkega kiparja.

Po prvotnem osnutku, ki ga poznam po fotografijah, bi bila Ljubljana dobila umetnino, vredno velikega pesnika — s takim spomenikom pa, kakoršen je sedaj, zlasti pa kar se tiče obdelane skale, ki so jo napravili omenjeni od odbora za postavitev spomenika mlademu umetniku postavljeni jero bi, s takim spomenikom, torej, je pa težko operirati.

Zato pa naj se preprišem da kiparju g. I. Zajcu prikažem, da izpremeni spomenik, da bo tak, kakoršnega je on zamislil in bi mu bil še sedaj všeč.

Čast naroda in mestne občine namreč zahteva, da se Prešernov spomenik ne skrini s potvorbami, kar je deloma v resnici sedanjih Prešernov spomenik. Ugled in čast mestne občine pa tudi zahtevata, da dobi zadoščenje umetnik Zajc vsaj na stari leta za storjeno mu krivico. Prihika je tu, pravo in celotno Zajčovo delo naj pa stoji tam, kamor ga je avtor namenil, torej kot zaključek k perspektivi tivskega drevoreda pod grad, kjer je sedaj mali vodomet.

V.

Slikar in kipar Tone Krallj.

Danes, ko se Ljubljana zida in krpa, bi morali merodajni čimtelji paziti na to, da ne bo čez dvajset let doletela sedaj prestavljenih spomenikov ista usoda, kot ji je danes, ali pa se bo ob njih vsak pasant z boljšim okusom namrdaval. Plastika mora biti enotna v stilu z arhitekturo, ki jo obdaja. To mora spadati v abecedo arhitekta! Primer: Bodoči spomenik kralja Petra bo organsko zvezan s fasado magistrata — več stoletij stara fasada s priključno modno obdelano plastiko, to je človek z baročno kasuljo v »šimi« hlačah in čevljih.

Jutri!

Ob znižanih letnih cenah film, pri katerem se je smejala in zabavala svojčas vsa Ljubljana!

Lažni feldmaršal

VLASTA BURIAN — RODA RODA

Podeželski posetniki ljubljanskega velesejma, ogledajte si ta film!

JUTRI! JUTRI!

Elitni kino Matica

Zenica ga je izdala

Ko se je vrnila nedavno 9 letna Lilian Hillova iz šole in stopila v sobo svojih roditeljev v Lexingtonu (država Kentucky), so zaslišali sosedje njen obupen krik in opazili, kako je prestrašeno dekleketo planilo na ulico. Brž so skočili k Hillovim, kjer se jim je nudil grozen prizor. Na tleh je ležala mrtva žena z razbito glavo. V kuhinji so našli onesveščenega moža in tudi on je imel na glavi globoke rane. Zdravnik je ugotovil, da je žena že mrtva nad možem je pa zmajal zglavo. Ko se je mož zavedel, je izjavil, da ga je napadel zamorec Percy in ga hotel oropati.

Percy je na glasu nasilnika in pretepača. Mož je pa tajil, da bi bil napad del Hilla, in posrečilo se mu je dokazati alibi. Oblasti so se začele potem zanimati za Hilla samega in kmalu so ugotovile, da ima za seboj zelo čudno preteklost. Nekoč je bil že »napaden« in ranjen na glavi. Tudi takrat mu je izginilo mnogo denarja, ki pa ni bil njegov. Pozneje se je denar našel. O zakonih Hill je bilo znano, da nista živela srečno in da je mož rad izsiljeval od žene denar. Vse to pa še ni moglo prepričati oblasti, da je Hill fingiral roparski napad. Šele ko je nastopil kot priča zdravnik, ki je pregledal mrtvo ženo in onesveščenega moža, se je stvar pojasnila. Zdravnik je namreč ugotovil, da je moževa žena reagirala na luč, ko je ležal onesveščen.

Prešernov spomenik, tak kot je sedaj, spada v arhitekturo preteklega stoletja in mora imeti zeleno ozadje. Sta pa za to dva možna prostora: 1. Kralja Petra trg, a le, če se zaseda parcela ob Vzajemni posojilnici vsaj v takem stilu kot je ta ob Dalmatinovi ulici pa zaradi vrsta topolov za ozadje spomeniku, ki naj bi se postavil tik te ulice. Seveda bi moral iti Miklošič drugam, toda ne tak, kot je, ker je tudi »zakrpan«. Tako bi imel spomenik vsaj tri strani v stilu. Na bodočem trgu ob tromostovju Prešeren ne more imeti »romantičnega« zelenja za seboj, kar je bila že ob prvi postavitvi srčna želja kiparja, in mislim, da ima tudi avtor nekaj pravice do svojega dela! Drugi prostor po mojem mnenju bi pa bil na koncu promenade v Tivoliju (v kolikor morem dosežati raztrati iz preureditvenih del), kjer se cepi pot pred gajem z velikim drevjem. Tam je na prometni, romantični in po arhitekturi nemoteni točki. Na vsak način pa bi bil lažji problem namestitve kjerkoli med zidovjem, če bi se spomenik »prežagal«, in bi ostal na eni strani Prešeren sam s podstamentom in reliefi, na drugi strani pa bi mesto lahko postavilo »na cenen način« pri Sv. Križu ogromen skupen spomenik — simbol našim umetnikom in literatom, ki bodo »poginjali« ob »velikodušnosti« doline šentflorjanske.

Tone Krallj.

VI.

Arhitekt inž. Herman Hus:

Misel, ki se je pred časom pojavila v časopisu, naj se Prešernov spomenik premeštv v park pred univerzo, ni zgrešena. Spomenik v svoji koncepciji bi tam dobil primerno ozadje in tudi ograja malega nasada bi se mu podala. Toda s to namestitvijo ne bi pridobil na vrednosti spomenik, še manj pa univerza. Postavljen bi bil sicer na častno mesto, obenem pa potisnjen popolnoma v ozadje. Ker pa v Ljubljani ni mnogo spomenikov in jih bodo v doglednem času sploh prenehali postavljati, — spomin velikih mož se bo vse jasneje praslavljal z obče koristnimi ustanovami — zato je spomenike treba postavljati tako in tam, kjer bi dosegli tako za se, kot za okolico največji efekt.

Dober prostor za spomenik, osobito po regulaciji, ko se dozidava oba nameravana stranska trakta, bo prostor pred bodočo Akademijo znanosti in lepih umetnosti, namreč pred današnjim Narodnim domom. Trubar se bo tak moral siliti. Tudi trata ob desni strani opernega gledališča je primerna za malo večji spomenik.

Zato sem mnenja, da se prestavi Prešernov spomenik pred Narodni dom, Trubarjev pa k operi, kjer se lahko namesti tudi zanj prepotrebno zeleno ozadje. Seveda je s Prešernovim spomenikom malo delikatna zadeva, vsaj glede zgornjega kamnitenega dela. Ta del bo treba o priključno podiranja predelati, da zadobi celota arhitektonsko monumentalnejši izgled.

Inž. Herman Hus.

Ce je približal Hillovim očem električno luč, se je zenica skrčila, če je pa luč umaknil, se je razširila. Vsega tega pa ni, če je človek onesveščen. Bilo je torej jasno, da je Hill fingiral tudi nezavest. Izdala ga je lastna zenica in prišel je pred poroto, ki ga je obsodila na dosmrtno ječo.

Blaten in prašen dež

V srednjem veku je večkrat »deževala kri«. Praznovorniki ljudje so mislili, da pomeni to konec sveta, mi pa vidimo, da so se motili. Kri pa dežuje tudi v naših časih. V noči od 27. na 28. novembra 1930 je deževalo v Parizu rdečkasto blato, ki ga je pa hud naliiv kmalu odpravil. Nekaj tega dragocenega blata so pa le prestregli in analizirali. Izkazalo se je, da je sorodno rdečkastemu prahu, ki so ga opazili skoraj istočasno v mestu Antibes v Južni Franciji. Ta prah je padal tudi v Bordeauxu, Pau, Toulousu, Besiersu in Montpellieru. V prahu so našli mnogo kralja, ki ga je označil Bordes kot sestavni del soli iz Sredozemskega morja. Po njegovem mnenju je vihar vrgel iz morja večje količine soli, ki se je razpršila po zraku. V prahu so bile pa tudi prvine, ki jih v morski vodi ni. Bordes meni, da je prišel ta prah iz severne Afrike.

Mesec dni pozneje je zadela dolino Moose v Belgiji smrtonosna megla, ki so si jo razlagali strokovnjaki kot saharški prah. Ta domneva je pa malo verjetna, ker ne poznamo nobenega primera, da bi povzročala megla umiranje ljudi, kakor se je zgodilo v Belgiji. Blatni in prašni dež poznajo zlasti mornarji na širnem morju, pa tudi na suhem ni posebno redka prikazen. Večkrat so količine tega prahu znatne. Leta 1818 so imeli tak dež v severoameriški državi Wisconsin, kjer je padlo več milijonov ton raznih sedimentov. Slavni fizik Raoul Pictet je opazoval in opisal peščene valove, ki nastanejo v Sahari ob hudi vročini in segajo 3 do 4000 m visoko. Včasih nastane naenkrat 12 takih valov. Če jih zaloti vihar, se razprše in veter raznese prah daleč na vse strani. Od tod prašen dež.

Pri zdravniku.

— Čujte, gospod, tale vaš kašelj mi pa ni prav nič všeč.

— Že prav, gospod doktor, toda lepše ne znam kašljati.

Oblečemo Vas
od nog do glave
za mal denar
Tudi na obroke!
A. PRESKER
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Zane Greys

35

Skrivnostni jezdec

Roman.

— Oh, saj sem vedela, da tukaj nekaj ni v redu! — je vzklila Columbina. — Mislite, da se bo našel celo v najslabšem položaju — neko...

Bila je tako razburjena, da ni mogla izgovoriti stavka.

— Naj bo že kakorkoli, miss Collie, eno je gotovo, da Wilson nikoli več ne bo sedel na konju kot čikoš.

To se je zdelo Columbini zadnji in najhujši udarec. Vroče solze so ji zalile oči, vroča kri se je penila po njenih žilah in vroči so bili utripi njenega srca.

— Ubogi fant! Bil je najboljši jahca, zdaj je pa uničen. Šepast, pohabljenec! In vsega je kriv Jack Bellounds. Podlež! Sovražim ga; da, sovražim ga. In vendar se moram poročiti z njim. Prvega oktobra! Oh, bog se me usmilil!

Nenadoma ji je postalo slabo, omahnila je v sedlu in zdrknila počasi na tla, kjer je bradko zaplakala. Drhtela je po vsem telesu. Brezupna, strašna bolešt!

Wade je razjahal konja, pokleknil k nji, ji položil roko nežno na ramo in ji molče zrl v oči. Ko se je nekoliko pomirila, jo je prijel rahlo za glavo.

— Nobena stvar ni tako huda, kakor se zdi, je dejal prijazno. — Sedite in poslušajte me.

— Ah, Ben, nekaj groznega se je zgodilo! — je vzklila. — Tu, v meni, v mojih prsih. Sama ne vem, kaj je. Vem samo, da me bo ubilo.

— Razumem, — je odgovoril Wade, ona je pa naslonila glavo na njegovo ramo. — Stara grča sem, miss Collie, pripetilo se mi je že vse mogoče, pa še vedno tlačim travo. Človek ne umre tako lahko. Poslušajte me...

— Ne, Ben, ne, saj ne veste, kako mi je pri srcu, — je tarnala vsa objokana.

— Saj sem vendar rekla — da, rekla sem, da sovražim Jacka Belloundsa. In vendar ga bom morala vzeti. Njegov oče me je vzgojil, njemu se moram zahvaliti, da sploh živim. Nobenih sorodnikov nimam — ne matere, ne očeta. Nihče me ne ljubi zavo-ljo mene same.

— Čudno, — je dejal Wade. — Čudno, kako se ljudje sami varajo! Nihče vas ne ljubi, pravite? Kaj pa ubogi Jack Bellounds in njegov oče, ki vas ljubi kot lastno hčerko... In potem pridem na vrsto jaz — da, jaz, dragi moj dekle. Menim, da imam prav vse pogoje za dobrega prijatelja ali brata, ki ga potrebujete.

Nekaj nežnega, nežrečeno prijetnega in bodrilnega je spreletelo Columbino in strašna zavest izgube je ni več tako bolela. V rokah in glasu tega močja je bilo nekaj čudovito nežnega.

— Da, — je zašepetala, — čutila sem to prvič, ko sem vas zagledala. Hotela sem priti k vam in vam potolžiti svoje gorje. Rada imam očeta in tudi on me ima zelo rad, toda razumeti me ne more. Stari je naravnost zaljubljen v svojega sina. Jaz nisem imela nikogar, da bi se mogla zanesti nanj. Ne, nikoli!

— Zdaj pa imate nekoga, — je odgovoril Wade. — In ker sem toliko iz-

kusil, vam lahko povem, kaj vam bo pomagalo... Deklič, če ženska ni plemenita in pogumna, kako naj bo potem mož? V ženskah tiči več dobrih lastnosti kakor v moških. Življenje je vam namenilo kruto usodo, poznalo je vas po svetu brez roditeljev in vas izročilo v varstvo možu, čigar edina napaka je slepa ljubezen do sina. No, torej, vi morate pogledati usodi iz oči v oči, stopiti morate v življenje z vsem, kar ima ženska v sebi plemenitega in dobrega. Dobro. Recimo, da res sovražite tega Jacka-Neotesanca. Recimo, da ljubite tega uboga, pohabljenega Wilsona Moora... Ah, to je vražja zadeva. Ne morete pa vedeti, kaj se utedne zgoditi, če boste pošteno in vestno izpolnjevali svoje dolžnosti. Če smatrate za svojo dolžnost poplačati staremu možu, ki mu pravite oče, svoj dolg s tem, da se poročite z njegovim sinom, no, potem storite to in bodite cela žena. Cesto pride sreča po čudnih, neverjetnih potih. V življenju naletimo često na večje stvari nego so one, ki si jih najbolj želimo. Saj niste sami krivi, da stojite zdaj pred težko, usodno odločitvijo. Torej če ostanete pogumni in dosledni, se bo obrnilo vse tako, kakor si želite... In če boste kdaj mislili, da vam mora počiti srce, pridite k meni in povem vam zanimivo zgodbo. Potem se vam lastna usoda ne bo zdela več tako kruta. Tudi moje življenje je bilo razdejano in moje srce strlo, pa vendar nisem obupal; našel sem srečo, o kateri se mi niti sanjalo ni, boril sem se in delal. In spoznal sem, kako lep je svet.

Columbina ga je pogledala s objokanimi očmi in blažen smehljaj ji je zaigral na obrazu.

IX.

Nov pogum, nov občutek osvobodjenja je napolnil Columbino srce in ni je več zapustil. Božanska iskra je bila padla v skrivnostno globino njene bradavice, da jo napolni s svojo blesteko lučjo; in ko se je zdramila iz te ure gorja, je čutila, da se je pridružila nežni zvestobi njene duše planeteča sila strasti.

— O, Ben — ali bom mogla ostati tak, kakršna sem zdaj? — je vzklila in široko razprostrla roke, kakor bi hotela objeti vse vetrove neba.

— Nobena ženska, ki se je zdramila, ne postane več dekle, — je odgovoril otožno.

— Hotela sem umreti; zdaj pa hočem živeti in boriti se. Rešila ste me, Ben... Bila sem slabotno, ubogo bitje. Toda v sanjah ali v neki čudni omotici, ki se je ne spominjam več ali ki je ne morem razumeti, sem neprestano čakala na vaše besede. Bila sem pripravljena.

— Miss Collie, — je odgovoril počasi in se sklonil nad svoje sedlo. — Vi ste mladi in še ne veste, koliko čudovitih reči je v življenju. In koliko lepega!... Zdaj pa kreniva domov. Pozno je že.

— Ali bi ne bilo bolje, da se takoj vrnem k Wilsonu? — je vprašala počasi.

— Čemu pa?

— Da mi povem, zakaj me jutri in sploh nikoli več ne bo k njemu, — je odgovorila s tihim in drhtečim glasom.

Wade je razmišljal o njenih besedah. Columbini se je zdelo, kakor da jo malo sovraži in da čuti sama rahel odpor proti sebi.

Svet se še vedno zanima za Piccarda

Učenjak je bil v oblasti tajinstvenih smrtnih žarkov — Piccardov vzlet mejnik v zgodovini moderne tehnike

Prof. Piccard je še vedno predmet splošnega zanimanja. Kakor smo že omenili, je bil rojen 28. januarja 1884 v Baslu. Študiral je fiziko in meteorologijo. Leta 1920 je bil imenovan za izrednega profesorja eksperimentalne fizike na univerzi v Curihu, leta 1922 je postal redni profesor bruselske univerze, na kateri deluje še zdaj. Učenjak je poročen s hčerko znanega profesorja Ernesta Denisa, ki mu je povila petega otroka baš v času, ko je plul po stratosferi. Specijalno Piccardovo znanstveno delo je raziskovanje kozmičnih žarkov v stratosferi. Med svojim vzletom je proučeval in opazoval zlasti število in gibanje ionov atmosfere elektrike, obenem pa tudi gostoto in druge zanimivosti ozračja. Že kot privatni docent je sodeloval Piccard s slavnim profesorjem Einsteinom na njegovi teoriji in pred 5 leti se je dvignil s balonom visoko v zrak, da bi zbral nove podatke za dokaz pravilnosti Einsteinove teorije.

Na pot v stratosfero se je pripravil Piccard že od začetka lanskega leta, toda svet je vedel o njegovih pripravah malo. S pomočjo fizika ing. dr. Kipferja je izpopolnil po prvem neuspehu balon in druge naprave tako, da je bil prepričan, da se mu drugi poskus ne bo izjalovil. Njegov balon je dosegel največji na svetu in konstrukcija je nekaj posebnega. Gondola meri v premeru nad 2 m, aluminijske stene so debele 3 mm. Ves balon z gondolo vred tehta okrog 800 kg, od tega odpada na gondolo s posadko in instrumenti dobra polovica. Vzlet v stratosfero je financiral belgijski narodni fond za znanstvena raziskovanja, ki je dal Piccardu na razpolago 400.000 belgijskih frankov.

Kar čez noč je postal skromni švicarski profesor iz nekatere komične figure junak. Piccard in njegov asistent nista tvegala življenja, da dosežeta rekord, temveč da storita veliko uslugo znanosti. Tam, kamor ju je vodila pot, sijajo žarki neslutene sile. Ti kozmični žarki se imenujejo tudi ultra ali smrtonosni žarki in so najzagonetnejši fenomen moderne fizike. Odkrila sta jih nemška fizika Kohlhörster in Hess. Sorodni so Röntgenovim in gamma žarkom. So pa mnogo močnejši in prodornejši. Učenjaki domnevajo, da prihajajo ti žarki iz zvezd stalnic in da se vršijo v onih daljnih svetovih procesih take energije mogočnosti, da presegajo tudi najdrzejše domneve človeškega genija. O vsem tem imamo samo hipoteze. Vemo, da obstajajo atomi vseh prvin iz temeljnih enot-elektronov in protonov. Po hipotezi nemških fizikov so kozmični žarki v pravem pomenu besede žarki smrti. Ti žarki so posledica razpada gmoje, ki se izpreminja v izžarevanje. In raziskavanja teh skrivnostnih žarkov je bil posvečen Piccardov vzlet v stratosfero. Same v silnih višavah, kamor se je bil namenil Piccard, bi se dalo svedeti o teh žarkih kaj več. Naša atmosfera jih absorbira, obenem jih

pa lomijo radioaktivni žarki, ki jih izloča zemlja. Piccardov vzlet pa lahko prinese znanosti mnogo novih odkritij. Ne gre samo za kozmične žarke, temveč tudi za polarni sij in sploh za razmere v stratosferi. Za stratosfero se pa ne zanimajo samo učenjaki, temveč tudi tehniki. Stratosferično in raketo letalo nista več utopija. Moderna tehnika napenja vse sile, da doseže čim prej ta cilj. Neznaten odpor zraka in idealen mir tam gori v silnih višavah, kamor ne seže noben atmosferski vihar, sta najboljša jamstvo za uspešen razvoj zračnega prometa. Piccardov polet utedne postati mejnik v zgodovini moderne tehnike.

Seveda pomen Piccardovega vzleta v stratosfero zdaj še ni v celoti znan. Treba se je zavedati, kam je učenjak prodrl. Znano je, da v atmosferi temperatura pada in sicer na vsak kilometer za 6 stopinj. To pa velja samo do gotove višine in sicer v naših krajih približno 10 km, nad ekvatorjem pa 16. In ta plast zraka, v kateri temperatura sorazmerno z višino pada, se imenuje troposfera. Nad njo se razprostira stratosfera, v kateri je temperatura do najvišje kolikor toliko znane višine skoraj vedno enaka. Toplota stratosfere znaša v naših krajih približno 53, nad tropičnimi kraji pa 73 stopinj C pod ničlo. Junaška stran Piccardovega vzleta je v tem, da sta učenjak in njegov spremljevalec na lastni koži preizkusila vpliv stratosfere. Izmed Piccardovih prednikov se ni nihče vrnil živ, da bi mogel povedati, kako je tam gori visoko nad zemljo.

Ni torej čuda, da je postal Piccardov uspeh svetovna senzacija. Od vseh strani so prihajali novinarji na Tirolsko, da bi videli znamenitega profesorja in svedeli od njega čim več podrobnosti o vzletu v stratosfero. Mnogi Američani in Angleži so prileteli v Oetzal s sportnimi letali pogledat Piccarda in njegov balon. Telefonske proge so bile prve dni tako zasedene, da sploh ni bilo mogoče priti na vrsto. Pristojbine za brezčinski brzojav so morali zvišati na 10-kratni znesek, pa je bil naval še tako velik, da so se komaj vsi razvrstili.

NOGAVICE ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Ljubezen slavnih mož

Veliki sovražnik žensk Strindberg se je prvič zaljubil, ko mu je bilo 19 let in sicer v enako staro hčerko svojega rektorja. Bil je pa tako boječ, da se ni upal niti govoriti z njo, pač je pa neprestano hrepenel po nji. Nekega dne si je hotel končati življenje in s kuhinjskim nožem si je bil načel vrat, pa ga je menda preveč zabolelo in je odnehal. Ko ga je mati vprašala, zakaj si je hotel končati življenje, je zajecjal: "Zato, ker ljubim." Kot 60 letni mož se je pa zopet poskusil zaljubiti do ušes. Pozabil je bil na vse trpljenje in zlo, ki so mu ga bile prizadejale ženske. Zaljubljen je bil v 19-letno Fani Falknerjevo.

Hebbel je bil star 4 leta, ko je prišel prvič v šolo. Na eni strani razreda so sedele deklice, na drugi pa dečki. Mali Hebbel se dolgo ni upal dvigniti oči. Končno se je pa le osokolil in zagledal je štiriletno pisarjevo hčerko Emilijo. Pozneje je pravil, da mu je udarila v glavo, da pa ga je bilo zelo sram. In Emilija mu ni šla več iz glave. Nprestanjo jo je videl in šepetal njeno ime. To je trajalo do njegovega 18. leta. Pa tudi pozneje je bil Hebbel zadovoljen z ženskami. Zadnje besede, ki jih je izgovoril v pričo svoje žene so bile: Bože moj, kako rad živim! Saj sem tako zadovoljen.

Slavni pisatelj Andersen je mnogo ljubil in vedno je bil nesrečno zaljubljen. V mladih letih je lažil za hčerko bogatega bankirja Luiza Collinova. Bil je zelo zaljubljen in svoji izvoljenki je posvetil celo vrsto stihov. Luiza pa ni marala in poročila se je z bogatim pravnikom. V moških letih se je Andersen zaljubljal v znamenito pevko Jenny Lindovo, znano pod imenom »švedski slavček«. Pa tudi ta ga ni marala. Zanimivo je, da v Andersenovi zapuščini niso našli nobenega pisma teh dveh žensk. Našli so samo pismo njegove prve izvoljenke Riborg Voigtve. Tudi ta ga sicer ni ljubila in ni zapustila v njegovem življenju posebnih sledov, toda baš zato se je menda spominjal. Tudi ona se je poročila z drugim.

Zadnja prijateljica cesarja Napoleona je bila 14-letna Betsy Balcombova. Ko je umiral, je videl baje v duhu vse ženske, ki jih je imel v življenju rad, samo Marije Luize ni bilo med njimi.

Proč s kuhinjami

Predsednik sovjetskega vrhovnega gospodarskega sveta Kujišev je izjavil novinarjem, da pripravlja sovjetska vlada odstraniti v večjih industrijskih krajih stanovanjsko krizo na ta način, da bo na svoje stroške zidala stanovanjske hiše. V nasprotju s dosedanjimi tipi hiš pa nove ne bodo imele kuhinj. Prebivalstvo sovjetske Rusije je treba po Kujiševem mnenju prisiliti, da se bo hranilo po javnih kuhinjah. Privatna kuhinja je v Kujiševih očeh »meščanska zaostalost«.

Poročila sovjetskega tiska o temeljiti reformi gospodinjstva pa niso naletela med prebivalstvom Rusije na odobravanje, kajti ljudje dobro vedo, da je hrana v javnih kuhinjah zelo slaba. Ljudje pravijo, da Kujišev žal lahko odpravi privatne kuhinje, ne more pa preskrbeti sovjetski hrani dobrega okusa.

Lepite na pisma znamke protituberkulozne fige!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 pen. Plača se lahko tudi v smetilkah. Za odgovor znamko! — Na spremljanje brez znamke ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

KUHARICO

samostojno in pošteno, ki opravlja tudi ostale hišne posle, iščem za manjšo obitelj v Zagrebu, Baruna Jelčića u. 4 — Vrhovnik. 1766

10 % POPUSTA

na žagan in tesan STAVBNI LES. Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUŠTAR

parna žaga LJUBLJANA, Dolenjska c. 12

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna Dr. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Dolenjska c. 6.

MODROCE

vrhna iz afrike, močno blago a

Din 240.—

zložljive postelje, posteljne odeje, žimo in blago za preobleko pohištva najceneje kupite pri

Rudolf Sever

LJUBLJANA, Marija trg št. 2

Deske

III. za objanje, kratke za mi-sarje, oblane za pode in letve raznih dimenzij prodaja po zelo nizki ceni

„Mirija“, d. z o. z., LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 46

Telefon št. 23—30, 25—35.

PIANINI

razstavljani na velesejmu v Ljubljani 30. V. do 8. VI. 1931.

DALIBOR, Češka prima znamka jamči za najboljšo kvaliteto in zmerno ceno. — Tudi na obroke. 1742

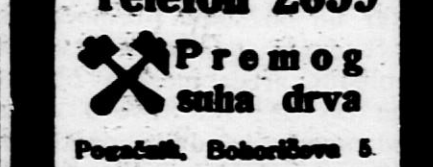
Paviljon E.

Za splošno ključavničarstvo se priporoča

IVAN KRALJ

Ljubljana, Gregorčičeva 5.

Telefon 2059

Pogostnik, Bobovičeva 5.

PIANINI!

VELIKA PRILOŽNOST!

Nemška svetovno znana tovarna klavirjev Hauschultz-Berlin postala je na ljubljanski velesejmi 6 lepih pianinov, katere bo tovarna prodala v reklamne svrhe za polovično ceno. — Iskristite priliko! — Pianini so razstavljani na velesejmu v paviljonu E 30—32.

PIANINI! PIANINI!

PIANINI! PIANINI!

Wallet Expres

Ljubljana, Stari trg št. 19.

Posetnikom velesejma!

Vijudno sporočam, da sem v prijetnem položaju svojim c. odjemalcem takoj postreči z likanjem, očiščenjem in poševanjem garderobe, moške in damske. Na likanje se lahko počaka. Posetniki z dežele lahko ob vrnitvi vzamejo renovirano garderobo s seboj. Likanje samo 18 Din. Kemično čiščenje z modernimi pripomočki, ki blagu ne škodujejo. Trajno likanje z najnovejšim univerzalnim strojem, da garderoba trajno obdrži elegantno obliko. 1767

POZO!

Nemška tovarna klavirjev Hauschultz-Berlin, svetovno znana, poslala je na ljubljanski velesejmi piano, na katerem lahko igra tudi neuk, ne da bi se učil igrati. — Razstavljeno je na velesejmu v paviljonu E 30—32. 1724

AVTO-PIAT.

Traktor Renault s priklap-nico, motorno kolo Harley Davidson s prikolico, motor Wanderer in več malih motorjev ceno na prodaj. Ju-stin Gustinčič, Maribor, Tat-tebachova u. št. 14. 1765

LEPO POSESTVO

obstoječe iz dvostanovanjske hiše, 5 jонов zemlje, ležeče tik okrajne ceste, pol ure od postaje Laško, prodam. Ku-pec lahko takoj nastopi. Cena 42.000 Din. F. Bolčina, Vr-teče št. 69, Laško. 1764

OTROŠKI VOZILCEK

malo rabljen, prodam za 380.— dinarjev. Gabrovšek, Zavrti 12. 1747

Opozorilo sejmiskim obiskovalcem!

Prve svetovne tovarne klavirjev Bösendorfer, Steinway, Förster, Höpfl, Stingl original, Dalbor — imajo razstavljene svoja prvovrstna klavirje in pianine v klavirskih salonih

Alfonsa BREZNIKA na Mestnem trgu 3. (poleg magistrata). Obroke po Din 400.— — Cena od 15.200 Din naprej.

Otvoritveno naznanilo

Cenj. občinstvu tem potom vijudno naznanjam, da bo dne 8. t. m. otvorjena na

Marijinem trgu št. 8 NOVA MESNICA

V zalogi bo vedno sveže in suho meso vseh vrst in najboljše kvalitete, kar se cenj. občinstvu vijudno naznanja. ANTON KEBER & COMP.

Lovske puške

Roberte, browning pištole, pištole za straženje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar.

Ljubljana, Kongresni trg št. 9

NOGAVICE, KRAVATE, SRAJCE, ŽEPNE ROBCE, damske torbice, toaletne potrebščine kupite najceneje in najboljše pri JOSIP PETELINC blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

PREMOG

komercialni in industrijski premog

KOVAŠKI PREMOG vrst vseh

KOKS koksni, plavski in plinski

BRIKETE

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. v LJUBLJANI, Miklošičeva cesta št. 15/1